

Ze pred 400 leti je stala tu cerkev sv. Andreja.

L.1631 vizitacijsko poročilo: Ecclesia s. Andree in Wessenpach habet altaria, consecrata: 1. s. Andree, 2. a cornu Evangelii s. Ruperti. Ecclesia minatur ruinam.....(str.505.)

Torej je bila ta c.l.1631 v zelo slabem stanju in je bila zato zaprta. Služba božja se je prenesla v p.c. M.B. v Šoštanji, kamor so tudi premesli paramente in liturgično posodje.

L.1658 so vaščani postavili novo cerkev. O tem poročila listina v škofijskem arhivu v Ljubljani(str.506)- 509.)

L.1748 je nova c. dobila nov ~~za~~ kamnit tlak, l.1759 novo streho, l.1835 je cerkev dobila tri nove oltarje: sv. Andreja, sv. Ulrika in M.B., novo prižnico in nove klopi.

L.1847 nove orgle, l.1852 nov križev pot.

L.1855 je imela c. dva zvonova: majhnega, podolgovatega z napisom v gotski minuskuli: lucas + marcus + iohannes + matheus + o rex + glorie + veni + cum pace +. Veliki zvon z napisom: S.Gregori ora pro nobis. Michael Remer Labacime fecit Anno D.1638.

L.1869 ~~tri~~ novi zvonovi iz delavnice A.Samassa, 2365 ton težki.

L.1870 majhni zvon težak 707 funtov iz iste delavnice.

L.1881 je zvonik dobil novo pločernasto streho.

Ign.Orožen: Das Dekanat Schallthal, l.1884, str.505 -511.

Župnijske knjige od l.1788.

Ign.Orožen: Das Dekanat Schallthal, l.1884, str. 527.

(Weisswasser)

Cerkev leži na pobočju Belovočkega vrha v n.v. 797 m. Obšatno obrnjena cerkev obdaja pokopališče.

Viri in literatura: Ignacij Orožen: Bistum und Diözese Lavant V., Dekan at Schallthal, Graz 1884.

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja z na severu fasade prizidanim prizmatičnim zvonikom, ki v krivulji prehaja v nekoliko ozji, toda enako visoki prezbiterij, katerega zaključek ima tudi zakrivljene ogale. Prezbiteriju je na jugu prizidana pritlična zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Streha cerkve je enotna, sedlasta, eternitna., zakristije pultasta, pločevinasta, zvonika konkavno zalomljena, piramidasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Je brez talnega in s preprostim konkavnim venčnim zideem, sicer je nerazčlenjena in brez posebnosti. Pp okno v ladjinih podolžnicah (2 + 1) so v dveh vrstah. Zvonikov fabion se nad kazališči ur polkrožno usloči.

Notranjščina: Tlačk je šamoten. Pevska empora je zidana in počiva na 2 toskanških slopih in 3 križnih žodnosno kapastih obokih. Ladjine stene členijo pilastri, ki nosijo vso notranjščino, obtekajočo gredo. Ladjo pokriva nad pevsko emporo banja, sicer pa češka kapa, katero prevaja k slavoloku polkrožni obok. Slavolok je ppk. Za dve stopnici dvignjeni prezbiterij členijo 3 pari pilastrov, enaka greda kot v ladji ter polkrožni kapasti obok. Izpod pevske empore vodi pp portal v zvonico, iz prezbiterija pa na levo pp portal v zakristijo. Vsa notranjščina je bila l. 1905. dekorativno-figurativno polslikana od Kramaršiča.

Oprava: Vsi trije oltarji so bogati, v baročni tradiciji izvedeni izdelki

iz l. 1835. Neorenesančna prižnica je verjetni izdelek Cesarja. Križev pot je zanimivo ljudsko delo iz l. 1852.

Orglje iz l. 1847. so bp. Cerkevne klopi so iz l. 1835.

Krstilnik je v spodnjem delu kamenit, šašast, poživljen s piščalastimi motivi, nastavek pa ima lesen, neogotski, bp.

Oprema: Poznobaročnost ornamentirani relikviar je iz 2. pol. 18. stol.

Zvonik : Je bil enkrat povišan za gornje nadstropje ter opremljen l. 1881. s pločevinasto streho. V njem visita 2 zvonova, katerih eden ima napis: Strojne tovarne Ljubljana rugi pa zgoraj v gotski minuskuli napis: LUCAS + MARCUS + JOHANNES + MATHEUS + O REX + GLORIE + VENI + CUM + PACE+. pod napisom je reliefni trak tekočih pantrov. Oblika zvona kaže na sredino ali l. pol. 16. stol.

Podstrešje: Ometani zvonik dokazuje, da je starejši od ostale cerkve in da je ta bodisi nova ali pa vsaj čisto predelana.

Resume: Cerkev se prvič omenja 9.5. 1482, ko je dobila odpustke. Leta 1631. je bila že močno poškodovana in zato l. 1652. zaprta. Kot se vidi iz poročil župnika Janeza Plevnika iz Mozirja, je ta cerkev imela 3/8 zaključeni in ravno kriti prezbiterij, torej je bila gotska. To cerkev so podrli l. 1658., imela je jelševe pilote mesto fundamentov in je bila zato statično nesolidna. Novo cerkev so posvetili 21. 9. 1659. Imela je kvadraten, obokan prezbiterij, za zakristijo na evangelski strani in 2 oknoma ter ladjo, ki je bila višja od prejšnje in je imela vidano pevsko emporo, okni pri stranskih oltarjih Urbana in Ulrika ter eno manjše na epistelski strani. Imela je tlak, kamenit kropilnik ter kovane mreže na vseh oknih. Ta cerkev je dob

la l. 1748. nov kamenit tlak in l. 1759, novo streho. Med leti 1775 in 1793 je bila zgrajena sedanja stavba, odnosno stara tako prezidana, da je prevzaprav ni več. Od nje je stal le zvonik ter deloma zidovje. "aradi močvirnega terena (na Belovoškem vrhu je namreč mnogo izvirov!) pa so morali cerkev že l. 1819. utrditi z železnimi vezmi. Leta 1835. je dobila večino svoje sedanje opreme.

Okolica: Pokopališče je bilo povečano l. 1836. Stara mežnarija je bila l. 1859. porušena in na njeno mesto postavljena sedanja.

Konservatorske opombe: Cerkev je v ^erdju vzdrževana..

Ostalo: Pod cerkvijo je izvor odlične pitne vode.

Opombe: Sedanje župnišče je nekdanja cerkvena hiša, ki je bila l. 1827 z obzidjem ločena od pokopališča.

J. Curk: Celjska topografija (Velenje), rkp. str. 1, 1; zapiski 1959.